

ΜΕ ΠΑΙΧΝΙΑΙ ΚΑΙ ΧΟΡΟ ΤΙΣ ΑΠΟΚΡΙΕΣ ΓΝΩΡΙΖΩ ΤΟΝ ΠΑΛΙΟ ΚΑΛΟ ΚΑΙΡΟ

Γνωστική Περιοχή: Προσωπική και Κοινωνική Ανάπτυξη (Ταυτότητα)

Εμπλεκόμενα Γνωστικά Αντικείμενα: Τέχνες (εικαστικά, μουσική, θέατρο, οπτικοακουστική έκφραση - Φωτογραφία), Γλώσσα (κατανόηση και παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου), Μαθηματικά,

Στόχοι:

- να αναπτύξουν το αίσθημα της κοινωνικής ταυτότητας
- να αποκτήσουν θετική αυτοεκτίμηση (αξία και αποτελεσματικότητα)
- να έρθουν σε επαφή με έθιμα και παραδόσεις των τόπων προέλευσής τους.
- Να εξασκηθούν στην ακρόαση σε διάφορες περιστάσεις επικοινωνίας
- Να εξασκηθούν στις αρχές του διαλόγου
- Να εκφραστούν, να επικοινωνήσουν μέσα από τις διάφορες μορφές τέχνης
- Να αναγνωρίσουν διαισθητικά χαρακτηριστικά διαφόρων τεχνών (θεάτρου, μουσικής, εικαστικών)
- Να αναπτύξουν κριτική σκέψη και αφαιρετική ικανότητα

Μέθοδοι - Τεχνικές: εκπαίδευση μέσω τέχνης (visible & artful thinking, αλλά και μοντέλο Adams - Taylor), συζήτηση – διάλογος, δραματοποίηση, διαθεματική προσέγγιση, νέες τεχνολογίες, καταγισμός ιδεών.

Δραστηριότητες:

1. Προκαταβολικός οργανωτής – Αφόρμηση – «Καταιγίδα λέξεων»

Υλικά – Μέσα: εικόνες, φωτογραφίες καρναβαλιστών, υπηρεσίες web 2.0 : δημιουργία συννεφολέξου» (<http://www.wordle.net/>)

Στόχοι: αντίχνευση προγενέστερων γνώσεων των παιδιών, πρόκληση ενδιαφέροντος

Μέθοδοι – Τεχνικές: καταγισμός ιδεών, ερωταπαντήσεις, ΤΠΕ

➤ Σε πίνακα της τάξης προβάλλονται εικόνες – φωτογραφίες καρναβαλιστών, με παραδοσιακές εμφανίσεις. Αφήνουμε τα παιδιά να τις παρατηρήσουν χωρίς να επεμβαίνουμε στα σχόλιά τους.

Συγκεντρώνεται η ομάδα στην ολομέλεια της τάξης και η /ο νηπιαγωγός θέτει το ερώτημα:

«Τι νομίζετε ότι δείχνουν αυτές οι εικόνες;»

Οι απαντήσεις των παιδιών μπορούν να περιλαμβάνουν περιγραφές, απόψεις, συμπεράσματα και να αποτυπωθούν στ ο εργαλείο του web 2.0 - <http://www.wordle.net> και να δημιουργηθεί ένα σύννεφο λέξεων, το οποίο αποτυπώνει τις απόψεις των μαθητών της τάξης.

➤ Η /ο εκπαιδευτικός με ερωτήσεις καθοδηγεί τα παιδιά να κατανοήσουν ότι είναι άνθρωποι ντυμένοι καρναβάλια. Οι παρακάτω ερωτήσεις είναι ενδεικτικές και διαμορφώνονται κυρίως από τις απαντήσεις των μαθητών:

- Τι νομίζεις ότι είναι αυτοί;
- Γιατί φορούν αυτά τα ρούχα;

- Γιατί δεν δείχνουν τα πρόσωπά τους;
- Σκέψου και ανέφερε ορισμένες περιπτώσεις που εσύ κρατάς κρυμμένο το πρόσωπό σου;
- Σκέψου και ανέφερε ορισμένες περιπτώσεις που εσύ φοράς παράξενα ρούχα.
- Εσύ πώς ντύνεσαι συνήθως τις Απόκριες;
- Τι είναι αυτό που σε κάνει να διαλέγεις τη στολή σου;

➤ **«Θα ντυθώ καρναβάλι»**

Στόχοι: να έρθουν σε επαφή με τη μεικτή τεχνική του Κολάζ και του Μοντάζ, να εκφραστούν

Υλικά: χαρτιά κανσόν σε Α4, φωτογραφίες παιδιών

2. «Βρίσκω στον χάρτη το μέρος καταγωγής μου»

Στόχοι:

- Να αναπτύξουν επιχειρηματολογία και διερευνητική ερμηνευτική διάθεση. Να κάνει εκτιμήσεις και να αναπτύξει προβληματισμούς. Να διευρύνει το λεξιλόγιό του.
- Να συνειδητοποιήσουν ότι όλοι αποτελούν μέλη μιας μεγαλύτερης ενότητας, να εξασκηθούν στην ανάγνωση και κατανόηση χαρτών.
- Να εξασκηθούν στην περιγραφή εμφάνισης και τη χρήση επιθέτων (μορφολογία)
- Να δημιουργήσουν κανονικότητες (μοτίβα) και να κατανοήσουν τον κανόνα

Υλικά: λογισμικό προσομοίωσης Google Earth, χαρτιά, εικόνες – φωτογραφίες, λογισμικό προβολής παρουσίασης power point, χάρτη της Ελλάδας εκτυπωμένο σε χαρτί Α3 και της Ευρώπης σε χαρτί Α3.

Δραστηριότητες

➤ Στην ολομέλεια της τάξης προβάλλονται οι φωτογραφίες παραδοσιακών αμφιέσεων. Για κάθε διαφάνεια ζητάμε από τα παιδιά να περιγράψουν την εικόνα:

1

2

3

4

- τι συμβαίνει στη φωτογραφία;
- Τι βλέπεις και σε κάνει να το λες αυτό;
- Τι νομίζεις ότι ξέρεις σχετικά με αυτό;
- Τι σου προκαλεί τη μεγαλύτερη εντύπωση σ' αυτή τη φωτογραφία;
- Τι θα ήθελες να μάθεις γι' αυτήν;
- Παρατηρώντας τις εικόνες, μπορείς να καταλάβεις αν οι στολές αυτές είναι σύγχρονες ή παραδοσιακές; Τι σε κάνει να το λες αυτό;

➤ Η/ο εκπαιδευτικός θέτει τον παρακάτω προβληματισμό:

- Παρατηρήστε ότι σε κάθε φωτογραφία οι καρναβαλιστές φορούν διαφορετικές στολές. Γιατί νομίζετε ότι συμβαίνει αυτό;
- Σε κάθε περιοχή οι άνθρωποι παλιότερα φορούσαν διαφορετικές στολές όταν ντύνονταν καρναβάλια.
- Γνωρίζετε πώς ντύνονταν οι άνθρωποι στη δική σας περιοχή; Θέλετε να τις γνωρίζουμε;

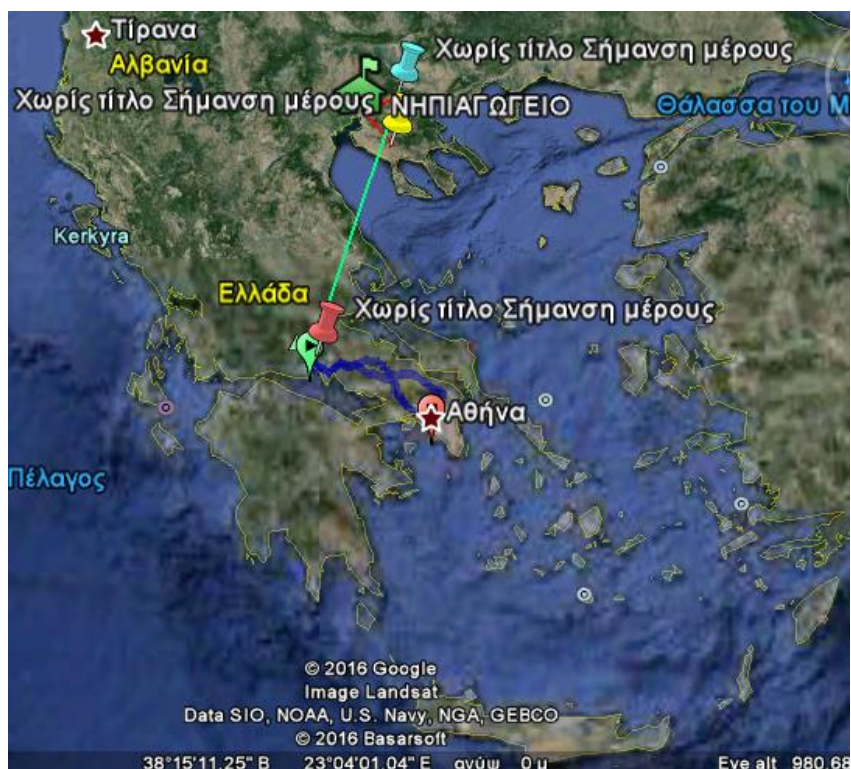
➤ Έχουμε ζητήσει από τις προηγούμενες ημέρες από τους γονείς να συγκεντρώσουν τα έθιμα των περιοχών τους και να μας τα φέρουν γραμμένα. Κάθε παιδί αναφέρει τον τόπο καταγωγής του (κυρίως χώρα). Ομαδοποιούμε τις χώρες προέλευσης και γνωρίζουμε τις περιοχές στο λογισμικό προσομοίωσης Google Earth.

Συγκεκριμένα:

-Ελλάδα: γνωρίζουμε τα έθιμα από την Άμφισσα και ορισμένες περιοχές της Θεσσαλονίκης.

Άμφισσα

Αναφέρουμε ότι ο Π... κατάγεται από την Άμφισσα. Βρίσκουμε την Άμφισσα στο παραπάνω λογισμικό. Μαθαίνουμε για τα έθιμα της περιοχής:

Α. «Τα στοιχεία»

Υλικά: πέντε χαρτιά του μέτρου (όσες και οι ομάδες), μογιές, πινέλα δυο μεγεθών (μεσαία και μικρά), χαρτιά γκοφρέ, χαρτιά γλασέ κομμένα σε λωρίδες και κάνσον για υποστήριξη των γκοφρέ

- Αναφέρεται ο μύθος των «στοιχείων». Δίνονται οι απαραίτητες εξηγήσεις για τον όρο «Γαμπάκηδες – Βυρσοδέψες (Προβάλλονται σχετικές εικόνες). Συσχετίζεται το περιβάλλον με τον μύθο:
 - ❖ Νύχτα και μέρα στη δουλειά. Το τέρας έβγαινε νύχτα.
 - ❖ Δουλειά σε βρύσες (Κολοκυθούς το ρέμα)

Η / ο νηπιαγωγός ρωτά:

- ❖ Τι μπορεί να οδήγησε στους ανθρώπους να σκεφτούν ότι έβγαινε ένα τέρας και χάνονταν στο νερό;
- ❖ Πώς σκέφτηκαν αυτό το παραμύθι;
 - Ζητείται από τα παιδιά σε ομάδες να σχεδιάσουν με χρώματα πώς φαντάζονται το στοιχείο με βάση τις περιγραφές του μύθου.
 - Παρατηρούν την εικόνα των στοιχείων της Χάρμαινας. Περιγράφουν τα χαρακτηριστικά του.
 - Κατασκευάζουν ένα τέρας με χαρτιά γκοφρέ. Γίνεται επιμερισμός εργασιών σε ομάδες. Οι ομάδες καλούνται να αποφασίσουν τον τρόπο που θα χρησιμοποιήσουν τα υλικά, τα οποία φροντίζει η/ο νηπιαγωγός να βρίσκονται στην τάξη. Μπορούν επίσης να προσθέσουν και άλλα υλικά και ιδέες:

1^η Ομάδα: φτιάχνει το κεφάλι του τέρατος

2^η και 3^η ομάδα: φτιάχνει το σώμα με γκοφρέ χαρτί (κόβει τις κορδέλες).

4^η ομάδα: συνθέτει – κολλάει τις κορδέλες στο σώμα

5^η ομάδα: κατασκευάζει την αλυσίδα από χαρτιά γλασέ με βάση έναν κανόνα που αποφασίζεται από τους ίδιους και επαναλαμβάνεται συνέχεια

- Η κάθε ομάδα παρουσιάζει τη δουλειά της στην ολομέλεια:
 - Με ποιον τρόπο δούλεψε
 - Πώς συνέδεσε τα κομμάτια
 - Ποιος είναι ο κανόνας του μοτίβου στην αλυσίδα

- Αναπαράσταση εθίμου και φωτογράφιση

- **Έκθεση έργων:**

Η στολή τοποθετείται σε χώρο έκθεσης που αποφασίζεται από τα παιδιά. Γράφεται η αντίστοιχη Πινακίδα.

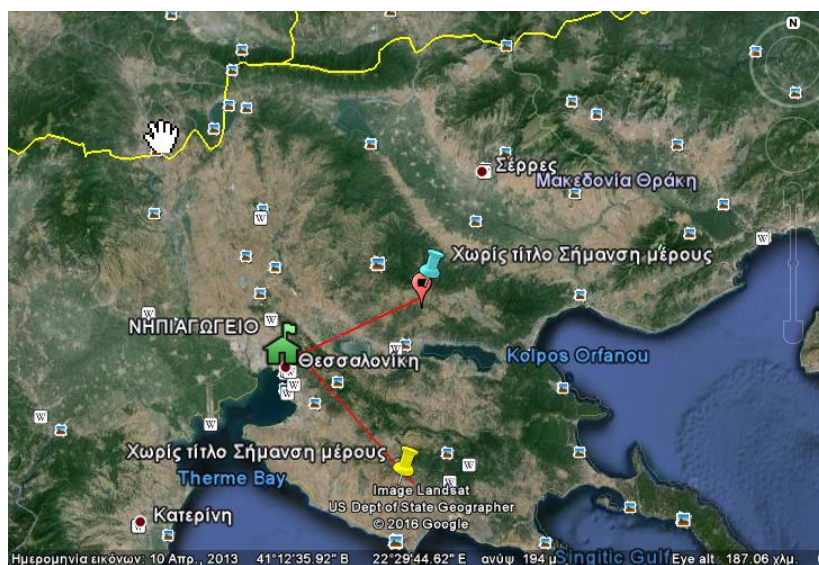
Β. «Αλευρομουτζουρώματα »

Υλικά: Αλεύρι

Διαβάζουμε το έθιμο και το αναπαριστούμε στην αυλή του σχολείου

Χαλκιδική

Εντοπισμός στο λογισμικό προσομοίωσης Google Earth της περιοχής και τοποθέτηση σηματοδότηση της περιοχής.

«Το έθιμο του Χάσκα»

Στόχοι: ανάπτυξη παρατηρητικότητας, να εξασκηθεί στις αρχές του διαλόγου, να έρθουν σε πρώτη επαφή με την έννοια του κάδρου

Υλικά: ξύλο ή κονταράκι γυμναστικής, σχοινί, αυγά βρασμένα, υφάσματα, θεατρικές ενδυμασίες, σκεύη

- ❖ Περιγραφή του πίνακα με βάση το μοντέλο ανάλυσης έργων τέχνης

Adam – Taylor:

Τι βλέπω:

- Τι είδος έργου είναι (φωτογραφία)
- Τι δείχνει το έργο;
- Μπορείς να περιγράψεις τι βλέπεις;
- Πού είναι οι άνθρωποι; (σε σπίτι). Μπορείς να περιγράψεις το σπίτι;
- Πώς είναι τα ρούχα των ανθρώπων;
- Πόσους ανθρώπους διακρίνεις;
- Τι εποχής νομίζεις ότι είναι; (παλιά), από πού το συμπεραίνεις; (ρούχα, διακόσμηση, χαμηλό τραπέζι, συνήθειες – κάθονται στο πάτωμα και τρώνε).

Συμβολισμός και έννοιες

- σου θυμίζει κάτι αυτή η φωτογραφία;
- Γιατί έβγαλε αυτήν την φωτογραφία ο φωτογράφος;

Συναισθήματα

- Τι νιώθεις όταν βλέπεις αυτήν την φωτογραφία;
- Γιατί νιώθεις έτσι;
- Τι συζητούν οι άνθρωποι μεταξύ τους;

Αισθήσεις

- Τι θα άγγιζες αν ήσουν εκεί μέσα;
- Τι μυρωδιές θα ένιωθες;

Δημιουργία

- Τι θα άλλαζες στη φωτογραφία; Γιατί;

❖ **Αναπαράσταση του έργου**

Η/ο εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να εξηγήσουν το γραμματικό φαινόμενο του διαλόγου: πώς συζητούν οι άνθρωποι; (*μιλά ο ένας – ακούει ο άλλος, σχολιάζει ο ένας αυτά που είπε ο προηγούμενος, θέτει ερωτήματα στα οποία απαντά κάποιος, συμπληρώνει ο ένας στα λόγια του άλλου*).

Αρχικά αποφασίζεται η διαμόρφωση του περιβάλλοντος (διακόσμηση τοίχων, τραπέζι με τραπεζομάντιλο, ενδυμασία (γυναίκες με ποδιές και μαντίλες, ζωνάρι και μαντήλι για τον άντρα, σκεύη, κλπ.). Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες και αναπαριστούν την φωτογραφία, βγάζοντας διαλόγους. Γίνεται παρουσίαση στην ολομέλεια.

Ακολουθεί αξιολόγηση της δραστηριότητας:

- Συναισθήματα: Πώς αισθάνθηκαν;
- Στόχος : εντοπισμός στόχου και αποτελέσματος (τι θέλαμε να μάθουμε; Τι μάθαμε;).
- Επιτυχία στόχου: τι πήγε καλά, τι όχι, τι θα άλλαζες
- Συνεργασία: είπαν όλοι τις ιδέες τους, βοήθησαν να φτιάξετε τους διαλόγους;, με ποιον τρόπο και με ποιον τρόπο δυσκόλεψαν την ομάδα. Τι θα κάνατε, ώστε να μην επαναληφθεί την επόμενη φορά.

Σοχό Θεσσαλονίκης – Κουδονοφόροι

Υλικά : διάφορα είδη χαρτιών, υφάσματα, καπάκια μεταλλικά, σχοινιά

❖ **Περιγραφή φωτογραφίας και στολής:**Περιβάλλον:

- Πού βρίσκονται οι καρναβαλιστές;
- Μπορείς να περιγράψεις το μέρος;

- Τι κάνουν εκεί;
- Τι ήχους μπορείς να ακούσεις;

Στολή:

- Μπορείς να περιγράψεις τη φορούν; (κεφάλι – πρόσωπο, σώμα – ρούχα)
- Τι σκέφτονται;

1

Ζωγράφισε τον εκυτο σου οναμεσα στους Κουδουνοφορους και γραψε τι σκέφτονται

Όνομα: _____ Ημερομηνία: _____

❖ **Κατασκευή στολής** με υλικά που προτείνουν τα παιδιά. Ανάλυση αρμοδιοτήτων κατά ομάδες.

Υλικά: χαρτί γκοφρέ, κάνσον, πούλιες, κόλλες, ψαλίδια

- γιλέκο με χαρτί γκοφρέ
- μάσκα με διακόσμηση μοτίβου που καθορίζουν τα παιδιά
- κατασκευή λοφίου
- **Κατασκευή κουδουνιών:** μεταλλικά καπάκια αναφυκτικών

❖ **Έκθεση** στολής με αντίστοιχη γραφή τίτλου

3. «Η Γεωγραφία των Εθίμων»

Στόχοι: να εξασκήσουν τη μνήμη και την παρατηρητικότητα, να εξοικειωθούν με τον χάρτη

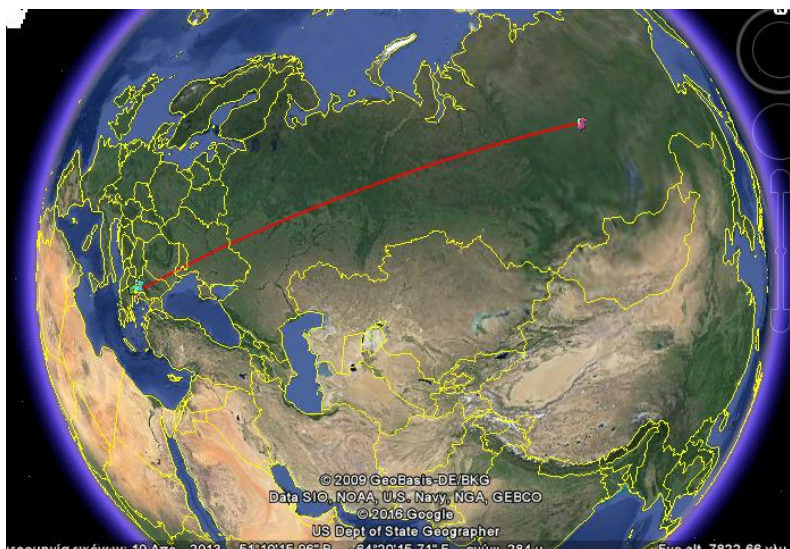
Υλικά: φωτοτυπία του χάρτη της Ελλάδας σε χαρτί A3 ή και μεγαλύτερο, φωτοτυπίες των παραπάνω εθίμων, κόλλες

Δραστηριότητα

Τα παιδιά χωρισμένα σε ομάδες παίρνουν από μια εικόνα και καλούνται να θυμηθούν σε ποιο μέρος του χάρτη της Ελλάδας διαδραματίζεται το έθιμό τους και να το τοποθετήσουν. Ο έλεγχος γίνεται με την προβολή του λογισμικού Google Earth, στο οποίο είναι τοποθετημένα τα σημεία των περιοχών

Ρωσία

Εντοπισμός στο Google Earth της Χώρας και συζήτηση για την απόσταση από την Θεσσαλονίκη.

«Το έθιμο της Μάσλενιτσα»

❖ **Τηγανίτες:** επίσκεψη της μητέρας στο σχολείο και φτιάξιμο τηγανίτων. Ανάγνωση συνταγής από τα παιδιά, παραγωγή μαζί με τα παιδιά. Αντιγραφή συνταγής σε άλλο χρόνο.

❖ «Η σκούπα»

Υλικά: σκούπα αχυρένια, υφάσματα

Δραστηριότητα:

Τα παιδιά με τη βοήθεια της μητέρας αναπαριστούν το έθιμο της «Μάσλενιτσα»: ντύνουν τη σκούπα με υφάσματα, μαθαίνουν το τραγούδι και το λένε στα παιδιά του άλλου τμήματος.

4. «Ο χάρτης των εθίμων»

Στόχοι: μνήμη, παρατηρητικότητα, εξοικείωση με τους χάρτες

Υλικά: φωτοτυπία του χάρτη της Ελλάδας και της Ευρώπης (ή Υδρόγειος Σφαίρα), φωτοτυπίες εθίμων σε μικρογραφία, κόλλες (ή πλαστελίνη/ ζυμάρι, οδοντογλυφίδες).

Δραστηριότητα

Σε ένα τραπέζι βρίσκονται τοποθετημένες ανάποδα οι εικόνες των παραπάνω εθίμων σε μικρογραφία. Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες. Η κάθε ομάδα επιλέγει μια εικόνα εθίμου και προσπαθεί να θυμηθεί το μέρος που εκτυλίσσεται το έθιμο (συζητούν μεταξύ τους). Στη συνέχεια, στην ολομέλεια της τάξης τοποθετούν την εικόνα στη θέση που νομίζουν σε έναν χάρτη της Ελλάδας και σε ένα χάρτη της Ευρώπης. Εναλλακτικά μπορεί να χρησιμοποιηθεί Υδρόγειος Σφαίρα, στην οποία τοποθετούνται οι εικόνες κολλημένες σε οδοντογλυφίδες με ζυμάρι ή πλαστελίνη.

Η επιβεβαίωση γίνεται με την προβολή του λογισμικού προσομοίωσης Google Earth.

5. «Το βιβλίο και η Ταινία»

Υλικά – Μέσα: εικόνες των εθίμων, χαρτιά, κόλλες, μολύβια. Λογισμικό Microsoft Office – movie maker, λογισμικό παρουσίασης power point .

Στόχοι: να έρθουν σε επαφή με πολυτροπικά, πληροφοριακά κείμενα. Να γνωρίσουν διάφορους τρόπους δημοσίευσης μιας εργασίας. Να σκεφτούν και να συντάξουν περιληπτικά πληροφοριακό κείμενο.

- Σε πρώτη φάση ο/η εκπαιδευτικός θέτει τον προβληματισμό στους μαθητές για το ποιους τρόπους θα μπορούσαν να σκεφτούν, ώστε να πληροφορηθούν οι γονείς και οι φίλοι ή τα αδέρφια όλων των παιδιών για τα έθιμα των περιοχών που γνωρίσαμε εμείς στο σχολείο. Αποφασίζονται οι τρόποι ενημέρωσης, ανάμεσα στους οποίους επιλέγεται και το βιβλίο).

Η εργασία πραγματοποιείται σε ομάδες:

- Αρχικά, η κάθε ομάδα παίρνει την εικόνα ενός εθίμου και συζητώντας καταλήγει σε ένα προφορικό κείμενο, το οποίο πληροφορεί τον αναγνώστη για το έθιμο (5 λεπτά).
- Στη συνέχεια, οι ομάδες συγκεντρώνονται στην ολομέλεια της τάξης και παρουσιάζουν το κείμενό τους, το οποίο γράφεται σε πρόχειρο χαρτί από τον/ την νηπιαγωγό.
- Τα παιδιά χωρίζονται ξανά στις ομάδες τους και αντιγράφουν το κείμενο, εκ περιτροπής όλα τα μέλη της ομάδας.

Η εργασία πραγματοποιείται στην ολομέλεια της τάξης:

- Εισάγονται εικόνες των εθίμων στο λογισμικό δημιουργίας ταινίας movie maker και γράφονται τα πληροφοριακά κείμενα. Επιλέγεται μουσική και εκδίδεται η ταινία. Η ταινία αναρτάται στο You tube
- Αντίστοιχα δημιουργείται στο λογισμικό παρουσίασης power point και αναρτάται ηλεκτρονικά στη σελίδα του slide share

με εικόνες και πληροφορίες για το έθιμο,

δημιουργία βιβλίου και ταινίας ή slide share με τα έθιμα που γνωρίσαμε με φωτογραφίες των παιδιών.(να μπορούν να παράγουν οπτικοακουστική αφήγηση)

- Σταυρόλεξο – κρυμμένες λέξεις

6. Ημέρα της γιορτής

Σε ένα χαρτί γράφονται σε μορφή γρίφου τα έθιμα, τα οποία γνώρισαν οι μαθητές. Τα παιδιά καλούνται να βρουν το έθιμο που υπονοείται και να το αναπαραστήσουν.

Στην γιορτή μπορούν να παραβρεθούν και γονείς φέρνοντας φαγητά ή γλυκά του τόπου τους που φτιάχνουν εκείνες τις ημέρες και να παίξουμε όλοι μαζί τα παιχνίδια.

Οι γρίφοι έχουν την παρακάτω μορφή:

- Με το στόμα ανοιχτό περιμένω το αυγό (Χάσκας).
- Φοβερό και τρομερό, βράδυ βγαίνω και βροντώ με τις αλυσίδες που κρατώ (το στοιχειό)
- Έχω μάσκα κεντητή και στολή παραδοσιακή. Με λοφίο κρεμαστό τα κουδούνια μου βροντώ (κουδονοφόρος).

➤ Την κρατώ και καθαρίζω και τις Απόκριες τη στολίζω (Μάσλενιτσα).